

Avdelningen för juridik
Christer Rappe, 08/730 9155

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remiss – Betänkandet Svenskt rättsväsende i internationella uppdrag m.m. SOU 2009:76.

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket tillstyrker det författningsförslag som lämnas i betänkandet i de delar som faller inom Arbetsmiljöverkets tillsynsområde.

Arbetsmiljöverket framhåller särskilt vikten av att även föreskrifter från Arbetsmiljöverket som utfärdats med stöd av de regler i arbetsmiljölagen som blir tillämpliga enligt den föreslagna lagen om personal i internationella civila krishanteringsinsatser kommer att gälla på samma sätt som enligt lagen (1999:568) om utlandsstyrkan inom Försvarsmakten.

Nedan lämnas synpunkter beträffande författningsförslaget.

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Utredningen har haft i uppdrag att förbättra förutsättningarna för svenskt rättsväsende att delta i internationella uppdrag för att på det sättet bidra till Sveriges dokumenterade engagemang när det gäller civil krishantering och internationellt utvecklingssamarbete.

Betänkandet innehåller ett förslag till lag om personal i internationella civila krishanteringsinsatser. Lagen ska tillämpas då en statlig myndighet organiserar anställda att delta i internationella civila krishanteringsinsatser. Lagen ska dock inte tillämpas på den som är lokalt anställd av anställningsmyndigheten utomlands.

På senare tid har media lämnat rapporter om svenskar som skadats eller råkat ut för tillbud i samband med civila krishanteringsinsatser utomlands. En rimlig bedömning är att insatser där en statlig myndighet organiserar anställda för att delta i internationella civila krishanteringsinsatser inte kommer att minska under de närmaste åren. Betydelsen av ett målmedvetet arbetsmiljöarbete inom

dessa verksamheter ökar naturligtvis allteftersom personalen i ökad utsträckning används till insatser i utsatta lägen utomlands.

Som ett led i arbetet med att minska risken för skador och invaliditet för de anställda i utlandsstyrkan föreslog regeringen i prop. 1998/99:68 till lag om utlandsstyrkan inom Försvarsmakten att vissa delar av arbetsmiljölagen ska gälla för utlandsstyrkan även utomlands. Lagen (1999:568) med tillhörande förordning (1999:569) trädde ikraft den 1 juli 1999. I det nu remitterade betänkandet hänvisas till propositionen till lagen (1999:568).

De delar av arbetsmiljölagen som är tillämpliga enligt lagen (1999:568) är desamma som föreslås bli tillämpliga enligt det remitterade förslaget. Det gäller främst huvuddelen av 2 och 3 kap. I 3 kap. tillämpas bl.a. reglerna om arbetsgivarens skyldighet att planera, leda och kontrollera verksamheten, reglerna om gemensamt arbetsställe och "råderansvaret" i 3 kap. 12 §. Dessutom tillämpas vissa av bestämmelserna i 6 kap., bl.a. om skyddsombud och skyddskommitté. Reglerna om skyddsombudets stoppningsrätt gäller dock inte. I propositionen till lagen (1999:568) anges att det följer av allmänna principer att Försvarsmakten även ska tillämpa de föreskrifter från Arbetsmiljöverket som utfärdats med stöd av de bestämmelser i arbetsmiljölagen som gäller för utlandsstyrkan. Arbetsmiljöverket förutsätter att denna princip även kommer att gälla enligt den föreslagna lagen om personal i internationella civila krishanteringsinsatser.

Arbetsmiljöverket anser att det är viktigt att information från dem som utför ett visst arbete eller uppdrag om vilka risker detta medför, verkligen når dem som bestämmer hur det ska utföras. Skyddsombud kan därför ha en viktig betydelse som informationslänkar mellan de anställda och myndigheten i Sverige. Hanteringen av arbetsmiljöfrågor bör när detta är möjligt organiseras på samma sätt som i Sverige och därmed på ett sätt som de anställda är vana vid.

I propositionen till lagen (1999:568), som hänvisas till i det remitterade betänkandet, betonas dock att även om de nämnda bestämmelserna i arbetsmiljölagen som huvudregel bör tillämpas, kan tjänstgöringsförhållandena vara sådana att det i vissa fall inte är fullt möjligt. Det anges därför i lagen (1999:568) att bestämmelserna ska tillämpas om inte tjänstgöringsförhållandena hindrar det. De skadeförebyggande åtgärderna får inte medföra att Sverige inte kan uppfylla sina åtaganden i den internationella verksamheten. Enligt propositionen ska denna begränsning tillämpas restriktivt. Arbetsmiljöverket anser härvid att det bör klargöras i propositionen till den föreslagna lagen att varje enskilt undantag måste framstå som rimligt med hänsyn till den rådande situationen.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Mikael Sjöberg. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Anna Middelman och avdelningscheferna Bernt Nilsson, Gunnel Crona, Janerik Persson, Boel Callermo och Håkan Olsson deltagit. Föredragande har varit juristen Christer Rappe.

Mikael Sjöberg

Christer Rappe

Kopia skickad till: Arbetsmarknadsdepartementet